

DZIENNIK

ZARZĄDU M. ST. WARSZAWY

№ 33

20 kwietnia

1922 r.

UZIAŁ URZĘDOWY.

Podział czynności w Prezydjum Magistratu.

Czynności nadzorcze nad wydziałem XVII opieki i pomocy społecznej z dn. 18 kwietnia r. b. obejmuje — zamiast p. Wiceprezydenta Smólskiego — p. Wiceprezydent Jabłoński.

W sprawie pieczęci na asygnacjach.

Niniejszym polecam wszystkim wydziałom Magistratu, m. st. Warszawy, aby na wszelkich asygnacjach sum, wystawianych przez dany wydział była odcisnięta pieczęć urzędowa wydziału.

Prezydent miasta (—) *St. Nowodworski.*

Zabezpieczenie emerytalne w teatrach miejskich.

Przepisy wykonawcze

do przepisów tymczasowych o zabezpieczeniu emerytalnem artystów i pracowników teatrów m. st. Warszawy.

(Zatwierdzone przez Magistrat w d. 11.IV za N-rem 178)

Na mocy par. 21 przepisów tymczasowych o zabezpieczeniu emerytalnem artystów i pracowników teatrów m. st. Warszawy, zatwierdzonych przez Radę Miejską dn. 5 grudnia 1921 r. Magistrat m. st. Warszawy wydaje następujące przepisy wykonawcze:

1) Przyznawanie odpraw i emerytur.

Par. 1) Przy zwolnieniu lub ustąpieniu ze służby w teatrach miejskich artyści lub pracownika, którzy nabyli prawo do emerytury, Komisja Funduszu Emerytalnego teatrów miejskich przesyła wniosek do Magistratu, za-

wierający zwolnienia i następujące dane o artyście lub pracowniku:

a) data rozpoczęcia pracy w teatrach,

b) okresy ewentualne przerw w służbie oraz bezpłatnych urlopów,

c) wiadomości, czy pracował poprzednio w innych instytucjach rządowych lub komunalnych (jakich i jak długo), patrz par. 5 uwaga i par 9 przepisów podstawowych.

d) wiek pracownika,

e) pobory całkowite w ciągu ostatnich dwóch lat służby,

f) wysokość każdego z dodatków w ostatnim miesiącu służby,

g) odpis aktu ślubu, jeśli jest żonaty oraz świadectwo, stwierdzające, że żyje z żoną, lub że płaci żonie alimenty na zasadzie wyroku sądowego,

h) metryki urodzenia dzieci,

i) stan rodzinny kandydata do emerytury,

j) liczba dzieci i wiek każdego z nich,

k) zajęcie żony, względnie męża,

l) wykaz sum do potrącenia,

m) orzeczenie komisji lekarskiej, o ile zwolnienie ma nastąpić z powodu niezdolności do pracy skutkiem choroby lub nieszczęśliwego wypadku.

Dane winny być zaczerpnięte z akt adn inistracji teatrów i z dowodów osobistych pracownika.

Par. 2) Po otrzymaniu od Dyrekcji teatrów decyzji o zwolnieniu ze służby komisja Funduszu Emerytalnego oblicza wysokość emerytury podług zasad zawartych w przepisach podstawowych i według przepisów niniejszych, poczem występuje z wnioskiem na posiedzenie Magistratu dla wyjednanania stosownej uchwały. W razie braku dowodu do ustalenia wysokości

dotatku rodzinnego, emeryturę oblicza się według norm poborów dla samotnych.

Par. 3) Artysta lub pracownik teatralny, pragnący z własnej woli wyjść do emerytury, o ile posiada do tego prawo, jest obowiązany złożyć podanie do dyrekcji z dołączeniem danych, wyszczególnionych w par. 1.

Obliczenie odprawy i emerytury.

Par. 4) Przyznawanie odpraw Dyrekcja Teatrów Miejskich wykonywana na zasadach przewidzianych w par. 2 przepisów podstawowych.

U w a g a. Pracownicy kontraktowi korzystają z odpraw, o ile to jest przewidziane w umowach, z nimi zawartych.

Par. 5) Stały, lub kontraktowy pracownik teatrów miejskich (patrz par. 3 przepisów podstawowych), który nie nabył prawa do emerytury, przy zwolnieniu ze służby otrzymuje odprawę jednorazową:

a) w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, obliczonego według sumy całkowitego uposażenia, otrzymanego w ostatnim miesiącu służby, jeżeli zwolnienie nastąpiło na skutek uznania go za nieodpowiedniego na zajmowanym stanowisku i bez wypowiedzenia na trzy miesiące przed terminem zwolnienia,

b) w wysokości podanej w punkcie poprzednim z dodaniem miesięcznego wynagrodzenia za każdy całkowity rok służby, w ogólnej jednak sumie nie wyżej wynagrodzenia rocznego, przypadającego na ostatni rok służby (ostatnie wynagrodzenie miesięczne pomnożone przez 12) jeżeli zwolnienie nastąpiło wskutek skasowania posady, braku pracy, lub uznanej przez komisję lekarską choroby nieuleczalnej, wreszcie z powodu podeszłego wieku pracownika (wyżej lat 60) wykluczających możliwość kontynuowania służby.

Par. 6) Pracownik stały lub kontraktowy, zwolniony ze służby na wniosek komisji dyscyplinarnej za przekroczenia służbowe nie ma prawa do odprawy.

Par. 7) Przy ponownem przyjęciu

na służbę miejską pracownika, który otrzymał odprawę z powodu skasowania posady lub braku pracy, czas poprzedniej służby miejskiej będzie mu zaliczony do wysługi emerytury, o ile zwróci część odprawy, odpowiadającej terminowi ponad okres rzeczywistej przerwy, bądź jednorazowo, bądź ratami, określonymi przez Magistrat.

Par. 8) Za podstawę do obliczenia emerytury należy wziąć datę rozpoczęcia służby w teatrach miejskich, z doliczeniem lat przesłużonych w b. teatrach rządowych warszawskich (uwaga do par. 5 przepisów podstawowych) oraz lat służby przesłużonych w innych teatrach rządowych polskich i komunalnych według par. 9 przepisów podstawowych i datę zwolnienia.

Wysokość emerytury stosownie do par. 5 i 6 przepisów podstawowych zależy:

A) od liczby lat zaliczonych do emerytury względnie od procentu utraconej zdolności do pracy, w wypadkach przewidzianych w par. 7 przepisów podstawowych.

B) od wysokości zasadniczego wynagrodzenia za przeciąg ostatnich 2-ech lat.

C) od dodatków przywiązywanych do poborów zasadniczych.

U w a g a. Pełną emeryturę zgodnie z punktem A lit. c par. 6 mogą otrzymać pracownicy wszystkich działów teatralnych z wyjątkiem wymienionych w punkcie b par. 5 po przesłużeniu pełnych lat 30 i ukończeniu 55 lat wieku, artyści zaś opery (soliści) oraz członkowie orkiestry, grający na instrumentach dętych, zgodnie z punktem B lit. c tegoż art. 6 po przesłużeniu pełnych lat 25.

Przyznanie emerytur po przesłużeniu nie mniej, jak 20 lat dokonywane będzie na podstawie punktu A i B par. 5 według skali przewidzianej w par. 6 przepisów podstawowych.

Przyznawanie emerytur w terminie wcześniejszym może nastąpić jedynie w razie zwolnienia pracownika z cokolwiek działu teatralnego przez Dyrekcję teatrów bez jego winy lub

w wypadkach przewidzianych w par. 7 przepisów podstawowych.

Do punktu B.

Jako zasadnicze wynagrodzenie, od którego określa się emeryturę należy wziąć $\frac{1}{24}$ część zsumowanych zasadniczych poborów pracownika teatralnego w ciągu ostatnich dwóch lat służby.

Do punktu C.

Za dodatki doliczone do poborów zasadniczych uważa się:

- a) dodatek drożyzniany,
- b) dodatek rodzinny podług kategorii stanu rodzinnego w chwili wyjścia pracownika do emerytury,
- c) dodatek za wysługę lat, dodatek osobisty.

U w a g a. Par. 8 przepisów dodatkowych stosuje się do pracowników i artystów teatralnych wszystkich kategorii, przyczem emerytury dla artystów i pracowników winny być rozdzielone na emeryturę zasadniczą i dodatki w tej samej skali, jak pobory pracowników czynnych.

Par. 9) Formuła obliczenia.

Po ustaleniu trzech czynników niezbędnych do obliczenia emerytury, mianowicie: liczby lat służby, całorocznych zasadniczych poborów i dodatków do nich przywiązanych, należy dokonać obrachunku emerytury w sposób następujący:

a) zasadnicza część emerytury:

Sumę zasadniczego wynagrodzenia, pobranego przez wychodzącego do emerytury pracownika w ciągu dwóch ostatnich lat służby, licząc wstecz od dnia zwolnienia dzieli się przez 24; od otrzymanego ilorazu, który jest przeciętną miesięcznej sumy wynagrodzenia zasadniczego, bierze się podług par. 6 przepisów podstawowych procent odpowiedni do liczby lat przesłużonych i otrzymana w ten sposób suma tworzy zasadniczą część miesięcznej emerytury.

b) Dodatek drożyzniany.

Z przeciętnej miesięcznej zasadniczego poboru określa się stopień służby i p/g stopnia oblicza się dodatek drożyzniany w normach przysługujących pracownikom czynnym p/g mnoż-

nika obowiązującego w danym miesiącu.

Od tej sumy oblicza się procent, jak w punkcie a i otrzymuje się miesięczną sumę dodatku drożyznianego do emerytury.

c) Dodatek rodzinny

Dodatek rodzinny, odpowiadający kategorii stanu rodzinnego pracownika wychodzącego do emerytury, oblicza się p/g stosunku procentowego jak wyżej,

d) Dodatek za wysługę lat i za studja wyższe oraz dodatek osobisty.

Dodatki te bierze się w wysokości pobranych w ostatnim miesiącu służby; od nich oblicza się procent jak wyżej.

Określając przez a — przeciętna od poborów zasadniczych, przez b — dodatki drożyzniany, przez c — rodzinny, przez d — za wysługę lat i za studja wyższe, oraz osobisty i przez t — stopę procentową, otrzymuje się następującą formułę do obliczania emerytury:

$$\frac{(a+b+c+d) \cdot t}{100}$$

Sumy emerytury zasadniczej i dodatku do niej zaokrągla się do pełnej marki, o ile ułamek wynosi połowę lub wyżej, ułamki mniejsze odrzuca się.

Par. 10) Par. 21 Przepisów podstawowych ma zastosowanie jedynie do osób, które wstąpiły na służbę w teatrach m. st. Warszawy po uchwaleniu Przepisów tymczasowych o zabezpieczeniu emerytalnem artystów i pracowników teatrów m. st. Warszawy. Osoby, które w czasie uchwalenia tych przepisów pracowały w teatrach miejskich korzystają z praw emerytalnych na podstawie uwagi do par. 5

Par. 11. Wypłatę emerytur uskutecznia się według miesięcznych list płacy na podstawie osobistych conto zaprowadzonych w księgach buchalteryjnych dyrekcji teatrów miejskich.

Par. 12) Punkt b) par. 23 rozumieć należy w ten sposób, że pracownik teatrów lub artysta może być pozbawiony prawą do emerytury w wypadku objęcia stanowiska płatnego w innym teatrze lub innej instytu-

cji, jedynie na mocy decyzji Magistratu na wniosek Komisji Funduszu Emerytalnego.

RUCH SŁUŻBOWY.

Mianują:

1) W wydziale do spraw ogólnych:
a) p. Tadeusza Damięckiego, dotychczasowego st. kontrolera wydziału XVI—kierownikiem sekcji robotniczej, z wynagrodzeniem w/g 2 stop. sł.;

b) p. Czesława Janiszewskiego, dotychczasowego kontrolera wydziału XVI—st. referentem sekcji robotniczej, z wynagrodzeniem w/g 3 stop. sł.;

c) p. Władysława Mikołajczyka, dotychczasowego st. kancelistę—p. o. pom. referenta, z wynagrodzeniem w/g 6 stop. sł.;

d) p. Florentynę Mystkowską—mł. kancelistką sekcji robotniczej, z wynagrodzeniem w/g 8 stop. sł.

— wszystkich od dnia 1 kwietnia r. b.

2) W wydziale VII budownictwa:

p. Kazimierza Majcherka—pom. referenta w dziale architektonicznym, z wynagrodzeniem w/g 5 stop. sł. od dn. 1 kwietnia r. b.

3) W wydziale IX szkolnym:

a) p. Miłosza Chełmińskiego—st. księgowym—kasjerem, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

b) p. Konstantego Grażulewicza, dotychczasowego kontrolera—st. księgowym, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

c) p. Janinę Dębską, dotychczasowego księgowego—st. księgowym, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

d) p. Marcelego Leoniaka, dotychczasowego kasjera—st. księgowym, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

e) p. Marję Wilmanównę, dotychczasowego rachmistrza—st. księgowym, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

f) p. Marję Jamiołkowską, dotychczasowego mł. księgowego—księgowym, z wynagrodzeniem w/g 5 stop. sł.;

g) p. Wandę Vorbrodtową, dotychczasowego rachmistrza—st. księgowym, z wynagrodzeniem w/g 4 st. sł.;

h) p. Zofję Chromińską, dotychczasowego mł. księgowego—księgowym, z wynagrodzeniem w/g 5 stop. sł.;

i) p. Janinę Sternicką, dotychczasową archiwistkę—pom. księgowego, z wynagrodzeniem w/g 6 stop. sł.;

j) p. Wandę Ferencowiczównę, dotychczasową dziennikarkę—pom. księgowego, z wynagrodzeniem w/g 6 stop. sł.;

k) p. Tadeusza Zaruskiego, dotychczasowego st. referenta do spraw opałowych—gł. magazynierem składu opału, z wynagrodzeniem w/g 4 stop. sł.;

l) p. Wandę Szczekowską, dotychczasową st. kancelistkę—archiwistką, z wynagrodzeniem w/g 6 stop. sł.;

ł) p. Leokadę Nowicką, dotychczasowego mł. rachmistrza—dziennikarzem, z wynagrodzeniem w/g 6 stop. sł.;

m) p. Eugenję Raabe, dotychczasową kancelistkę—st. kancelistką, z wynagrodzeniem w/g 7 stop. sł.;

n) p. Jana Parlewicza, mł. kancelistą, z wynagrodzeniem w/g 8 stop. sł.;

o i p) pp. Zofję Kalicką i Janinę Roszkowską—mł. kancelistkami, z wynagrodzeniem w/g 8 stop. sł.;

r) p. Kazimierę Waciórką—sekretarką II Gimnazjum Miejskiego, z wynagrodzeniem w/g 5 stop. sł. tab. V-ej;

s) p. Józefę Przybylską—kancelistką sekcji kursów dla dorosłych, z wynagrodzeniem w/g 7 stop. sł.;

— wszystkich od dnia 1 kwietnia r. b.

4) W wydziale XV statystycznym:

a i b) pp. Zofję Dyzyngową i Mordkę Dobroczyzna—mł. rachmistrzami, z wynagrodzeniem w/g 8 stop. sł.—od dn. 1 kwietnia r. b.

Przenoszę:

1) do wydziału spraw ogólnych:

a) p. Wandę Mleczkównę z wydziału IV—na stanowisko kancelistki, z wynagrodzeniem w/g 8 stop. sł.;

b) p. Zofję Żukowską, dotychczasowego p. o. pom. referenta wydziału IV na także stanowisko do sekcji robotniczej—

obiedwie od dn. 1 kwietnia r. b.

2) W wydziale VII budownictwa:

p. Mieczysławę Wróblewską, dotychczasową kancelistkę wydziału IV, na także stanowisko do wydziału VII od dn. 1 kwietnia r. b.

Zwalniam:

1) W wydziale V szpitalnictwa:

p. Zofję Pocię-Szejnkönigową ze stanowiska st. kancelistki od d. 15/IV r. b., zgodnie z podaniem;

2) W wydziale VII-ym budownictwa:

p. Kazimierę Ignaczakówkę ze stanowiska st. kancelistki od dn. 1 kwietnia r. b., zgodnie z podaniem.

3) W wydziale IX szkolnym:

a) p. Marię Radojewską ze stanowiska kancelistki od dnia 1 kwietnia r. b. zgodnie z podaniem, i

b) p. Aleksandrę Zaczyńską ze stanowiska st. kancelistki od d. 1 marca r. b., zgodnie z podaniem.

Zwolnieni:

1) Uchwałą Magistratu № 5498 z dnia 30 marca r. b. od dn. 1 kwietnia r. b., z powodu skasowania wydziału IV do spraw robotników miejskich:

a) p. Feliks Borowski, ze stanowiska naczelnika wydziału,

b) p. Ignacy Staniewicz — ze stanowiska kierownika biura,

c) p. Stefan Wolski ze stanowiska st. referenta,

d) p. Karol Zawadzki ze stanowiska referenta,

e) f) i g) pp. Erazm Wroński, Julian Andrysiewicz i Augusta Köhle — ze stanowisk st. kancelistów

2) Uchwałą Magistratu № 109 z dn. 6 kwietnia r. b.

p. Helena Sobolewska-Wójcińska — ze stanowiska pom. buchaltera lombardu miejskiego od dn. 1 kwietnia r. b., z powodu skasowania etatu.

Prezydent: (—) *St. Nowodworski.*

Naczelnik wydziału do spraw ogólnych: (—) *P. Kłossowski.*

Prenumeratorzy, opłacający kwartalnie należność za „Dziennik Zarządu m. st. Warszawy”, są proszeni o uregulowanie przedpłaty za kwartał II, celem uniknięcia przerwy w przesyłaniu numerów.

GZEŚĆ NIEURZĘDOWA.

Realizacja nauczania powszechnego w Warszawie w świetle cyfr.

Jesienią b. r. rozpocznie się w Warszawie stopniowa realizacja nauczania powszechnego. Komisja Główna Powszechnego Nauczania przyjęła w zasadzie projekt, opracowany przez d-ra Falskiego, a polegający na tem, że powszechny przymus szkolny ma być przeprowadzony w latach 1922—1928, przyczem w ciągu tego okresu z początkiem każdego roku szkolnego przymusem objęty będzie rocznik dzieci, kończących w danym roku kalendarzowym lat 7. Niezależnie od tego wszystkie dzieci, uczęszczające już do szkół państwowych powszechnych, obowiązane będą pozostawać w szkole aż do ukończenia pełnego kursu nauki 7-letniej.

Jest rzeczą oczywistą, że akcja, za której przeprowadzenie przyjęła na siebie odpowiedzialność Komisja Nauczania Powszechnego, wymaga pokonania bardzo znacznych trudności. Najpoważniejszą z nich jest kwestja lokali szkolnych; w okresie 1922—1928 r. miasto dostarczyć musi na potrzeby szkolne bardzo poważnej liczby budynków. Pozatem realizacja nauczania powszechnego pociąga za sobą konieczność znacznego powiększenia personelu nauczycielskiego, jak również stworzenia odpowiedniej organizacji, regulującej udzielanie zwolnień od obowiązku szkolnego, nakładanie kar i t. d. Podstawą wszelkich obliczeń, na jakich oprzeć się musi realizacja projektu, jest liczba dzieci, które w okresie 1922—1928 r. trzeba będzie umieścić w warszawskich szkołach powszechnych; posiadając te liczby, można już ustalić liczbę potrzebnych budynków, nowych sił nauczycielskich i t. d.

Na tem miejscu ograniczymy się zatem do podania cyfr — z konieczności jedynie przybliżonych — dotyczących dzieci, jakie w poszczególnych latach

1922—28 przyjąć będą musiały państwowe szkoły powszechne Warszawy;

ustalenie tych cyfr ma na celu poniższa tablica (I).

I. Obowiązkowa nauka 7-letnia.

Rok szkolny	Liczba roczników, objętych przymusem w danym roku szkolnym	Rocznik, obejmowany przymusem na początku danego roku szkolnego	Liczba dzieci rocznika, obejmowan. w danym roku szkolnym	Liczba dzieci tego rocznika, które w danym roku szkolnym znajdują pomieszczenie poza państw. szkoł. powszechnymi	Liczba miejsc, zwolnionych w szkol. państw. na dany rok szkolny przez dzieci, które ukończyły szkoły w r. pop.	Liczba dzieci, dla których potrzeba będzie nowych lokali w danym r-kuszk.
1922—3	1	1915	16500	1500	1000	14000
1923—4	2	1916	14000	1500	2500	10000
1924—5	3	1917	10500	1500	5000	4000
1925—6	4	1918	8500	1500	8500	—
1926—7	5	1919	16500	1500	12500	2500
1927—8	6	1920	20500	1500	12000	7000
1928—9	7	1921	15000	1500	11000	2500

Przy wyliczeniach naszych należało w pierwszym rzędzie przyjąć pod uwagę liczebność roczników, które w latach 1922—28 kończyć będą lat 7, t. j. roczników: 1915—1921. Odnośne cyfry posiadamy dzięki spisowi ludności Warszawy, przeprowadzonemu przez Wydz. Statystyczny Magistratu na dz. 1 stycznia b. r.; jak widzimy z rubryki 4-ej tablicy, wykazują one gwałtowny spadek liczby dzieci, urodzonych w latach 1915—1918, w porównaniu z przeciętną liczebnością roczników przedwojennych, wynoszącą 20—25 tys. Dzieci, urodzonych w r. 1919, jest 2 razy więcej, niż urodzonych w r. 1918, urodzonych w r. 1920—jeszcze więcej; w r. 1921 liczba urodzeń znów spada. Spis wykazał oczywiście liczby dzieci tych roczników w roku bieżącym; nasza tablica podaje przypuszczalne liczby tych dzieci w roku, w którym zaczyna się dla nich obowiązek nauki — innymi słowy, uwzględniono w niej już normalną śmiertelność dzieci w wieku 1—7 lat.

Nie wszystkie dzieci, które w danym roku szkolnym ukończą lat 7, będą podlegały przymusowej nauce w szkołach powszechnych państwowych: pewna część ich znajdzie pomieszczenie w szkołach elementarnych prywatnych oraz średnich. Przyjmujemy, na zasadzie danych, jakimi rozporządzamy dla lat szkolnych 1920/21 i 1921/22, że liczba dzieci, które znajdą pomieszczenie poza szkołami powszechnymi państwowymi, wynosi dla każde-

go rocznika dzieci 7-letnich ok. 1500 (1200 — w szkołach element. prywatnych, 300 — w szkołach średnich.) Rubryka 5 tablicy uwzględnia tę właśnie liczbę; uważamy ją za stałą, stosunki bowiem w szkołach elementarnych prywatnych nie ulegną prawdopodobnie w ciągu 7 lat zasadniczym zmianom, reorganizacja zaś szkół średnich, która dokonać się będzie musiała w związku z realizacją 7-letniego nauczania powszechnego, może nie być w danej sprawie brana pod uwagę.

Bardzo ważną kwestją jest ustalenie liczby miejsc, jaką rozporządzać będą szkoły powszechne w każdym z lat 1922—8, biorąc pod uwagę tylko te lokale, które w chwili obecnej rozporządzają. Ponieważ w myśl zasad projektu realizacji żadne dziecko nie będzie mogło opuścić szkoły przed ukończeniem pełnych 7 oddziałów — szkoły rozporządzać więc będą tylko taką ilością miejsc, jaka odpowiada liczbie dzieci, opuszczających w danym roku szkolnym oddział 7. Liczby te, pomieszczone w rubr. 6 tablicy, obliczone zastały w przybliżeniu dla każdego z lat 1922—8 na zasadzie danych o liczbie dzieci w poszczególnych oddziałach szkół powszechnych w roku szkolnym 1920/21; uwzględniono przytem normalny dla każdego oddziału odsetek dzieci, pozostających na drugi rok ¹⁾.

¹⁾ Pomijamy przytem kwestję, ile wolnych izb można otrzymać z istniejących już lokali drogą zorganizowania wszędzie nauki

Znając liczebność roczników dzieci 7-letnich w okresie 1922—1928, liczbę dzieci, która znajdzie pomieszczenie poza szkołami powszechnymi państwowymi, oraz liczbę dzieci, jakie będzie można przyjąć do szkół na miejsce tych, które w końcu poprzedniego roku szkolnego ukończą oddział 7 — łatwo już obliczyć, dla ilu dzieci corok, w okresie 1922—8, dostarczyć trzeba będzie nowych lokali. Jak widzimy z rubryki 7 tablicy, największego wysiłku pod tym względem miasto będzie musiało dokonać w roku szk. 1922/3 i 23/4; wyjątkowo pomyślnie przedstawia się rok szkolny 1925/6, w którym nie potrzeba będzie prawdopodobnie żadnych nowych lokali.

Ogółem zatem w ciągu 7 lat Warszawa będzie musiała dostarczyć lokali dla 40 tysięcy dzieci; jeśli przyjąć, że w oddziale mieścić się może 40 dzieci (w r. szk. 1920/21 mieściło się przeciętnie 42), oraz, że każdy oddział czynny będzie na 2 zmiany — stanowi to poważną cyfrę 500 nowych izb szkolnych. Należy przytem z naciskiem podkreślić, że ani przeciętna liczba 40 dzieci na oddział, ani nauka popołudniowa, jaką z konieczności pobierać musi prawie połowa dzieci warszawskich, nie są bynajmniej zjawiskiem normalnym; jeśliby przyjąć, jako przeciętną w oddziale, 25 dzieci, oraz zorganizować dla wszystkich dzieci naukę w godzinach rannych — wówczas dla realizacji powszechnego nauczania dla trzebawy było nie 500, lecz 1600 nowych izb; dla zapewnienia zaś

popołudniowej, łączenia oddziałów, przegrupowań i t. d.; sądźmy jednak, że cyfra ta, do której ustalenia nie posiadamy dostatecznych danych, będzie stosunkowo bardzo niewielką.

takich samych warunków nauki i tym dzieciom, które już w chwili obecnej w szkołach się znajdują, potrzebawy było jeszcze około 1500 nowych izb szkolnych.

Te ostatnie cyfry podajemy tylko dla ogólnej orientacji — aby tem silniej podkreślić, że liczba 500 izb jest koniecznym minimum, na jakie miasto w ciągu 7 lat zdobyć się musi, jeśli nauczanie powszechne ma być faktycznie urzeczywistnione.

Chcemy tu zwrócić uwagę na jedną jeszcze sprawę, która wymagać będzie dodatkowych wysiłków, która jednak bezwarunkowo powinna być rozwiązana. Chodzi o to, że przyjęcie przez Komisję Powszechnego Nauczania projektu, w myśl którego w ciągu 7 lat przymusem szkolnym ma być obejmowany corok rocznik najmłodszy — pociąga za sobą fakt, iż dzieci starsze, z roczników 1909—1914, które w chwili obecnej nie uczą się w szkołach powszechnych, nie będą już mogły znaleźć w nich miejsca w latach następnych. Jedynym sposobem częściowego chociażby naprawienia krzywdy, która zostanie dzieciom tych roczników wyrządzona, jest, zdaniem naszym, przyjęcie projektu dra Falskiego: przewiduje on zorganizowanie dla nich 2-letnich kursów skróconych, które mogłyby odbywać się ewentualnie, jak to było projektowane w Łodzi, w godzinach wieczornych. Jeśli zrezygnować z objęcia temi kursami dzieci rocznika 1909, które już w przyszłym roku szkolnym kończyć będą częściowo lat 14, pozostanie 5 roczników z lat 1910—1914, których już pomijać w żadnym razie nie należy. Organizację kursów dla tych dzieci ilustruje zestawienie poniższe. (II)

II. Kursy 2-letnie.

Rok szkolny	Liczba roczników, objętych przymusem skróconej nauki 2-letniej w danym roku szkolnym	Rocznik, obejmowany przymusem skróconej nauki 2-letniej na początku danego r. szk.	Liczba dzieci, uczęszczających na skrócone kursy 2-letnie, dla których ewentualnie potrzeba będzie nowych lokali w danym roku szkolnym
1922—3	1	1910	11000
1923—4	2	1911	11000
1924—5	2	1912	—
1925—6	2	1913	—
1926—7	2	1914	—
1927—8	1	—	—
1928—9	—	—	—

Układając je, przyjęliśmy, że obowiązek nauki 2-letniej rozpoczyna się dla tych dzieci jesienią tego roku kalendarzowego, w którym kończą one lat 12. W ten sposób ustaliliśmy, jakie roczniki podlegać będą przymusowi nauki skróconej w poszczególnych latach okresu 1922—8. Co do liczebności tych dzieci, przyjmujemy, na zasadzie danych z roku szkoln. 1920/21, że połowa dzieci 12-letnich znajduje pomieszczenie w szkołach wszelkiego rodzaju—pozostaje zatem do umieszczenia druga połowa. Jeśli chodzi o miejsca dla tych dzieci, nowe lokale potrzebne będą jedynie w roku szkolnym 1922/3 dla umieszczenia dzieci z rocznika 1910 i w r. szk. 1923/4—dla umieszczenia dzieci z rocznika 1911. Roczники te liczą, według spisu na 1. I. 1922 r., po 22 tys. dzieci; w dwóch więc pierwszych latach realizacji nauczania powszechnego potrzeba będzie miejsc dla połowy tych dzieci—to zn. po 11 tys. W następnych latach nie będą już potrzebne nowe lokale, gdyż liczba dzieci, opuszczających kursy, równoważyć się będzie z liczbą dzieci przyjmowanych, a nawet będzie od tej ostatniej większa, bowiem roczniki dzieci 1910 i 1911 r. są liczniejsze, niż roczniki 1912—1914 r. Zresztą, jeśli kursy odbywałyby się w godzinach wieczorowych, nowe lokale nie byłyby oczywiście wcale potrzebne i chodziłoby wówczas jedynie o organizację kursów—ustalenie ich programu, zapewnienie dla nich personelu nauczycielskiego i t. d. Bądźco bądź sądzimy, że sprawa dzieci z roczników 1910—1914 powinna być już teraz w sposób pozytywny zdecydowana.

W uwagach niniejszych nie chodziło nam o podanie zupełnie dokładnych i ścisłych wylczeń: w chwili obecnej byłoby to rzeczą niezmiernie trudną—jeśli nie niemożliwą. Cyfry naszych zestawień muszą być traktowane—jak to już zaznaczaliśmy—jedynie, jako cyfry przybliżone; sądzimy, że wystarczają one na to, aby

dać obraz wysiłków, z jakimi związane być musi urzeczywistnienie nauczania powszechnego w stolicy.

ZYCIE PROWINCJI

Z Lublina.

Magistrat m. Lublina postanowił wystąpić do Sądu Najwyższego z protestem przeciwko zarządzeniu ministra spraw wewnętrznych, wkładającemu na miasto obowiązek utrzymywania aresztu.

W związku ze szkodami wyrządzonemi przez ostatnią wielką powódź, magistrat postanowił przeznaczyć: a) na rozpoczęcie mostu drewnianego na Czerniejówce kredyt początkowy w kwocie 1,000,000 mk., b) na rozpoczęcie naprawy uszkodzonego mostu żelazno-betonowego na Bystrzycy pierwszą ratę 750,000 mk., oraz polecić zrekonstruowanie mostu drewnianego na Bystrzycy kosztem do 500,000 mk.

Z Pabjanic.

Rada miejska Pabjanic poleciła prezydium Rady zajęcie się zbieraniem ofiar na odrestaurowanie obrazu Rubensa „Zdjęcie z Krzyża,” który znajduje się w kościele w Pabjanicach.

Gmach, w którym mieści się biuro sądu okręgowego w Łodzi, ma być niebawem zwrócony Szkole włókienniczej, a ponieważ niema w Łodzi odpowiedniego lokalu i Skarb Państwa w obecnych warunkach nie może udzielić takich funduszy, któreby same przez się na budowę gmachu wystarczyły, wytworzyła się kwestja istnienia lub nieistnienia sądu okręgowego w Łodzi. Prezes sądu zwrócił się do magistratu m. Pabjanic o wyrażenie opinii w tej sprawie i ewentualnego oświadczenia się na konferencji, jaka będzie zwołana w najbliższym czasie w Łodzi, o ile i w jakim stosunku mogłoby miasto Pabjanice przyczynić się do kosztów budowy gmachu sądu. Magistrat przyszedł do wniosku, iż istnienie sądu okręgowego w Łodzi jest pożądanem ze względu na wygodę ludności miasta, a rada miejska uchwaliła wyasygnować na budowę gmachu milion mk.

Treść N-ru 33-go:

Dział urzędowy:

Podział czynności w Prezyd. Magistratu. W sprawie pieczęci na asygnacjach.

Zabezpieczenie emerytalne w teatrach miejskich.

Ruch służbowy.

Część nieurzędowa:

Realizacja nauczania powszechn. w Warszawie w świetle cyfr.

Życie prowincji.